

Van:
Bond van Volkstuinders
1027 EA Amsterdam
Telefoon: 020 6132893

Aan:
Directeur Ruimte & Duurzaamheid
Postbus 2758
1000 CT Amsterdam

Via Email: omgevingsvisie@amsterdam.nl

Betreft: Zienswijze Bond van Volkstuinders op Omgevingsvisie Amsterdam 2050

Datum: 30-02-2021

Inleiding

Onderstaande zienswijze hebben wij besproken met de besturen van alle 27 bij de Bond van Volkstuinders aangesloten Amsterdamse volkstuinparken. Wij dienen deze visie namens al deze parken in. Daarnaast zijn er enkele tuinparken die, vanwege met name hun eigen geografische ligging, alleen of gezamenlijk een aanvullende zienswijze indienen.

Voor de discussie over de toekomst van de volkstuinparken die wij op dit moment met de gemeente voeren, dient deze zienswijze als ons algemeen vertrekpunt. De uit de Omgevingsvisie voortvloeiende uitwerkingen/omgevingsplannen zullen wij vanuit onze zienswijze beoordelen.

Wat vinden wij van de Omgevingsvisie?

Het verheugt ons dat in de nieuwe concept-Omgevingsvisie veel aandacht is voor groen. Wij weten als volkstuinders hoe groot de behoefte van Amsterdammers is aan groen, aan natuur om je heen, aan tuinieren. Amsterdam heeft ruim 40 volkstuinparken met tezamen meer dan 6000 volkstuinen. Het aantal mensen dat van deze tuinen gebruik maakt is daar een veelvoud van, maar hoeveel dat er precies zijn blijft een schatting. Per gehuurd tuinperceel is maar één persoon bekend, terwijl vaak veel meer mensen van de tuinen gebruik maken: niet alleen stellen, en de laatste jaren heel veel meer jonge gezinnen, maar ook steeds vaker vriendengroepen en ander gedeeld gebruik. De wachtlijst voor een tuin neemt de laatste tijd ook in een razend tempo toe. Ging het een jaar of 10 geleden nog met enkele tientallen per jaar, later werd dat honderden per jaar, in 2019 al meer dan duizend en in 2020 zelfs bijna drieduizend nieuwe inschrijvingen! De teller staat nu op bijna 7000 ingeschrevenen op de wachtlijst.

Kortom: tuinparken zijn booming. En dat begon al vóór corona. En dat is niet zo gek. Al sinds het ontstaan van de volkstuinparken was de volkstuin een heerlijke escape voor mensen die te krap behuized waren en/of die niet konden beschikken over een buitenruimte. En dat is nog steeds zo! Op dit moment kennen we het probleem dat vanwege te krappe behuizing veel gezinnen de stad uit trekken omdat zij binnen hun budget geen grotere woning kunnen vinden. Maar de gezinnen die een volkstuin hebben kunnen bemachtigen blijven juist vaak in de stad wonen; zij vinden compensatie voor hun krappe behuizing in de zomer op hun tuin. Of ouderen, die vaak al decennialang een tuin hebben, krijgen door het tuinieren nog voldoende lichaamsbeweging en hebben veel spontane aanspraak; zij hoeven niet eenzaam te verpieteren op hun etagetje. Helemaal aan het eind van de visie (hoofdstuk 19 'Hoe we aan de stad werken', p. 225) blijkt de

positie van kinderen en ouderen op de valreep ook nog even genoemd te worden. Hierover staat dat 'met hen bij het ontwikkelen van de stad niet vanzelfsprekend rekening wordt gehouden'. Bij die losse opmerking blijft het; hoe het dan wél moet staat nergens. Maar de stad kan gerust zijn: de volkstuinparken voorzien helemaal in gezonde lucht, in de veiligheid en de ruimte voor spelende kinderen en in beweging voor ouderen. Beter kan het niet. Een leuk detail (eveneens los zand) op deze pagina is nog de opmerking 'Zo wordt het steeds knellender dat de stad vooral is ontwikkeld vanuit mannelijke behoeften, met te weinig aandacht voor het vrouwelijk perspectief.' Waarvan akte.

Het is niet voor niets dat er veel internationale belangstelling is voor onze volkstuinparken: het is een unieke manier voor de bewoners om in een stad de hectiek en de beperkte ruimte van het dagelijkse leven te combineren met de weldadige rust en ontspanning in de natuur.

Daarnaast zijn tuinparken verbindend, integrerend en nivellerend. Precies wat de stad elders aan het verliezen is, gebeurt op de tuinparken wél: kapper, fysicus en verpleegkundige (allemaal m/v uiteraard) draaien schouder aan schouder hun werkuren, bouwen samen een ijsvogelwand, vervangen samen een verrotte beschoeiing door een natuurlijke oever. De ene buur (m/v) mag bij de andere de hazelnoten rapen als ze van de boom vallen om de notentaart te bakken naar recept van zijn/haar Turkse oma.

Amsterdam heeft met haar volkstuinparken groene parels! 300 hectare aan gratis onderhouden groen van grote biodiversiteit. Niet alleen een eldorado voor de Amsterdammers die er gebruik van maken en daar graag wandelen, maar ook voor de dieren die er leven. Van insecten tot vogels en zoogdieren: de rijkdom aan flora en fauna is enorm. Je mag verwachten dat een college dat 'groen, groener, groenst' promoot zielsgelukkig is met deze geërfde rijkdom! En in de slipstream waarvan ook nog eens allerlei andere beleidsdoelen worden waargemaakt.

Ideeën opgehaald uit de stad

De gemeente heeft voor de totstandkoming van de Omgevingsvisie de Amsterdammers zelf bevroegd. Het verrassende is dat daar gewenste zaken uitkomen die ook stuk voor stuk voor de tuinparken gelden! Wij zijn immers ook 'lokale gemeenschappen die de stad identiteit geven en plek bieden aan verschillende culturen' (1)? En wij zijn toch ook bij uitstek bezig met 'duurzaamheid en een klimaatbestendige groene stad' (2)? En zijn wij niet ook een 'betaalbare en toegankelijke voorziening' (3)? (Aan de vergroting van die toegankelijkheid wordt juist gewerkt.) En richten wij ons ook niet bij uitstek op 'ontmoeting en sociale verbinding en menging van oude en nieuwe bewoners, waarmee we de sociaal-economische afstand overbruggen'(4)? Dan: 'geef burgers en ondernemers de ruimte om mede te kunnen bepalen wat er in hun omgeving gebeurt'(5). Dat is ons uit het hart gegrepen. En tot slot: 'de stad heeft ruimten nodig waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, waar ze rust kunnen vinden en zich kunnen ontwikkelen. Zorg dat deze plekken een stabiel onderkomen en een structurele financiering hebben. Dit draagt bij aan een sociale stad' (6). En zo is het precies! Zulke plekken zijn de tuinparken al. Voor duizenden Amsterdammers en nog eens duizenden op de wachtlijst. En met de afspraak dat de toegankelijkheid wordt vergroot voor nog eens vele duizenden extra.

Groen, groener, groenst

Wij zijn als Bond van Volkstuinders dan ook verheugd dat deze opgehaalde ideeën stevig doorwerken in de ontwerp-Omgevingsvisie, waarin het thema 'groengebieden/ontmoeten' de kern lijken te zijn. Enkele citaten over 'groen': 'Behoeftte aan meer en beter groen', 'groen als ontmoetingsruimte', 'groen voor de biodiversiteit en een goede omgang met de gevolgen van klimaatverandering', 'Amsterdam wil waardevolle landschappen ontzien', 'het vergroten van de kwaliteit en de gebruiksmogelijkheden van bestaande groengebieden is een grote opgave', 'het toegankelijk maken van ruige groengebieden en volkstuinparken', waarbij het zaak is 'de

bestaande ecologische kwaliteit en de sociale functie te versterken'. En dat allemaal alleen al op pagina 48/49!

Het valt ons op dat 'groen' en 'natuur' erg door elkaar worden gebruikt. Ten aanzien van de biodiversiteit is bijvoorbeeld een sportveld uiteraard niet te vergelijken met een volkstuinpark. Wij zouden om die reden willen laten vastleggen dat bij het bepalen van de omvang van de arealen groen, óók de kwaliteit van die arealen groen worden vastgelegd. Zodat straks niet hectaren met hoge kwaliteit aan groen (volkstuinpark) kunnen worden ingewisseld voor hectaren met een veel lagere kwaliteit.

We zouden moeiteloos 10 pagina's kunnen vullen met vergelijkbare citaten, want ze komen overal terug. Het zijn precies de thema's die ons als tuinparken aanspreken, waarvan wij vinden dat het heel erg over ons gaat en dat wij als tuinparken bijna voorbeeldig in de toekomstvisie voor de stad passen! Bijvoorbeeld bij de strategische keuze 'Duurzaam en Gezond Bewegen' waar sprake is van verbindingen en ontmoetingen op aantrekkelijke verblijfsplekken, en van onderscheidende plekken en voorzieningen. Plekken waar volop duurzaam en gezond kan worden bewogen in de vorm van wandelen en tuinieren.

Maar vooral de tweede strategische keuze past helemaal bij de tuinparken: 'Rigoreus Vergroenen'. Hier wil Amsterdam de stad klimaatbestendiger en leefbaarder maken voor mens, dier en plant. Waarbij de bestaande landschappelijke waarden en (herstel van) biodiversiteit uitgangspunten zijn. Waar de doelen zijn om Amsterdam hittebestendiger en ecologisch sterker te maken en de bewoners ruimte te geven voor ontmoeting en verblijven. Amsterdam wil de verdichtende stad vergroenen en vraagt daarbij om betrokkenheid van de bewoners. Amsterdammers krijgen wat de gemeente betreft een grote rol bij beheer en programmering van nieuw en bestaand groen. Het hoeft geen betoog dat dit de tuinparken op het lijf is geschreven. Het is precies waar zij al ruim een eeuw mee bezig zijn.

Categorieën groen en de volkstuinparken

Gezien de discussie die wij met de gemeente voeren over de Uitvoeringsstrategie Volkstuinenbeleid, en om semantische haarkloverij te voorkomen, hechten wij er aan dat het woord *openbaarheid* wordt vervangen door *toegankelijkheid*. Hiermee geef je aan dat je wilt dat veel mensen van dit groen gebruik kunnen maken, maar laat je in het midden in welke vorm dat moet gebeuren (openbaar/publiekrechtelijk of toegankelijk/privaatrechtelijk). Dit geldt natuurlijk niet alleen voor volkstuinparken, maar ook voor begraafplaatsen en sportparken. De tuinparken maken nu al deel uit van de reeds bestaande hoofdgroenstructuur, en dat blijft terecht ook zo. Het is wel de bedoeling dat de hoofdgroenstructuur wordt vernieuwd. Uitgangspunt is dat het een aaneengesloten netwerk wordt van groene gebieden, verbonden door groene 'linten' en 'corridors', en dat de (sinds 2012 bestaande) ecologische structuur er aan wordt toegevoegd. De 'groene gebieden' vallen uiteen in parken, landschapsparken en landschap (p. 90-91). Waarbij de volkstuinparken in de categorie 'parken' vallen, evenals stadsparken, sportparken en begraafplaatsen. Bij alle vier deze typen parken wordt aangegeven dat zij medegebruik en meervoudig ruimtegebruik faciliteren en daardoor in meer of mindere mate altijd multi-functioneel zijn. Aangegeven wordt (eveneens voor alle vier de parktypen) dat daar wel gradaties in zitten en dat de mate van *openbaarheid* bij de functie en het karakter van het park moet passen. Ook ziet de gemeente het als haar opgave de bestaande parken te optimaliseren met lokale parkorganisaties en vrijwilligers.

Op p. 93 wordt nog wat meer ingezoomd op de functie van de parken. Daar staat dat 'sportparken, begraafplaatsen, volkstuinparken en schooltuinen in de eerste plaats hun oorspronkelijke rol blijven vervullen, maar tevens hun deuren openstellen voor bezoekers op zoek naar rust, ontspanning of op doorreis via de extra groen routes door de stad. In het geval van sport- en volkstuinparken gaat het tevens om aanpassingen, zodat meer mensen er van kunnen genieten en gebruik kunnen maken van de voorzieningen. Bij het investeren in deze parken kunnen tegelijk ook andere stedelijke opgaven worden betrokken, zoals klimaatadaptatie, ecologie, of het vergroten van de verblijfsfunctie voor de buurt.' Wat betreft die 'mensen die

op doorreis zijn' gaan wij ervan uit dat die mensen op doorreis zijn over die nieuwe 'groene linten en corridors', waarlangs zij vervolgens een stop maken om op die begraafplaatsen, volkstuinten, schooltuinten en sportparken een poosje te *verblijven* en dat het niet de bedoeling is dat zij er met 35 km per uur doorheen scheuren. Wij verwelkomen iedereen die bij ons wil komen genieten, maar gaan er van uit dat genoemde parktypen a priori een *bestemming* zijn, gericht op het kort of lang genieten van de omgeving.

Zeggenschap, co-creatie, eigenaarschap, samen stadmaken

In theorie heeft de gemeente de zeggenschap van de bewoners over eigen leven en eigen leefomgeving al tijden hoog in het vaandel staan, maar in de praktijk is dit een stuk weerbarstiger gebleken. Maar dat de gemeente hier echt serieus werk van wil maken blijkt nu toch wel uit de Omgevingsvisie. Één van de vijf strategische keuzes is zelfs helemaal gewijd aan die ondernemende, zelfredzame burger: de strategische keuze 'Samen Stadmaken'. De uitgangspunten hiervan zijn ons op het lijf geschreven! De gemeente kiest er uitdrukkelijk voor om Amsterdammers een actievere rol te geven bij het beheer en de programmering van de eigen leefomgeving, een actievere rol als stadmakers. Amsterdam wil hierbij sturen op duurzaamheid en betaalbaarheid, en wil ruimte maken voor experimenten met nieuwe vormen van co-creatie. Wel een gemis is dat het begrip co-creatie niet wordt uitgewerkt; wij gaan er van uit dat co-creatie een vorm betreft waarbij de publieke en private partijen de hoofdlijnen gezamenlijk uitwerken, waarna de details daarvan door de private partijen worden ingekleurd. Ook wil de gemeente meer gebruik maken van collectieve kennis en wil zij lokale visievorming en organisaties ondersteunen. Van zichzelf vindt de gemeente dat ze beter moet leren omgaan met onzekerheid en beter moet leren samenwerken met de samenleving. Het is ons als tuinparken wederom uit het hart gegrepen! Wij doen het eigenlijk als jaren zo, wij zijn al heel erg lang zeer actieve stadmakers avant la lettre.

Een voor ons als tuinparken interessante uitwerking van dit Samen Stadmaken staat in hoofdstuk 12, waar sprake is van Expeditie Vrije Ruimte, waarmee een breder programma voor broedplaatsen wordt bedoeld. Naast kunstenaars wordt ook gesproken over bijvoorbeeld stadslandbouwprojecten. Gesteld wordt dat het gaat om vele verschijningsvormen die gemeenschappelijk hebben dat ze van onderop zijn ontstaan en collectief zijn vormgegeven. Dat het plekken zijn waar mensen elkaar ontmoeten en waar ze kunnen experimenteren. De gemeente wil bestaande vrije ruimte beschermen en nieuwe vrije ruimte beschikbaar stellen, zowel in gebouwen als in openbare ruimte. Ten behoeve van initiatieven op allerlei terreinen: cultuur, duurzaamheid, ecologie, bewegen, voedselproductie, of nog iets heel anders. Van initiatieven van één nacht tot permanent en alles er tussen in. Het 'onbestemde' en soms rommelige karakter van deze initiatieven geeft volgens de visie adem- en leefruimte. Deze initiatieven van onderop hebben een van nature ongereguleerd karakter, vindt de Omgevingsvisie.

Als je deze paragraaf goed leest is het één op één toepasbaar op de tuinparken. De gemeente had hier vast nog niet aan gedacht, onbekend als zij eigenlijk is met de tuinparken. De gemeente lijkt tuinders nog steeds te zien als een groep kabouters, op wie de 'Vrije Ruimte' niet toepasbaar is. In het frame 'Vrije Ruimte' van de gemeente zit blijkbaar alleen het type artistieke hipster. Niet dat wij nu persé in het broedplaatsenprogramma opgenomen hoeven worden, maar het zou de gemeente sieren als ze de waardevolle uitgangspunten en omgangsvormen van dat programma breder zou toepassen. Het zou de creatieve stad ten goede komen.

Tot slot is in hoofdstuk 12 (en verder) sprake van zelforganisatie en eigenaarschap. Het wordt saai, maar ook hier hoeft het geen betoog dat het wederom volledig toepasbaar is op tuinparken. Er staat dat bewoners meer zeggenschap moeten krijgen over hun leefomgeving, inclusief voorzieningen. De zelforganisatie in de stad moet toenemen. Burgers moeten zich in collectieven organiseren, zelfredzamer en ondernemender worden, meer initiatieven ontplooien. Amsterdam wil vervolgens van die 'collectieve intelligentie van Amsterdammers maximaal gebruik maken'. Amsterdam wil veel meer 'publiek-collectieve samenwerking' met

'allerlei vormen van collectief zelfbeheer'. Kom maar leren bij ons, denken wij dan. De volkstuinparken doen dit al een eeuw!

De Leefbare Stad

In hoofdstuk 16 gaat het over de Leefbare Stad. Daar worden de tuinparken wel benoemd. Bijvoorbeeld op p. 193 onder het kopje 'meer bruikbare openbare ruimte'. Daar wordt gezegd dat volkstuinparken de komende jaren 'openbaarder' (?) worden, met 'recreatiepaden' er doorheen. Waarna op p. 198-214 de nadere uitwerking plaatsvindt onder het kopje 'Groen'. Het is een uitgebreidere en indringender herhaling van alles wat al eerder is gezegd over het belang van groen, heel veel groen. Een paar aandachtspunten zijn hier wel op z'n plaats: op p. 199 staat: 'Meer inwoners betekent dat er meer beschikbaar en hoogwaardig groenareaal moet komen. Dat kan openbaar of privaat groen zijn. *Bij het stimuleren van privaat groen zoeken we de grenzen van de juridische mogelijkheden.* We bieden aan meer Amsterdammers de mogelijkheid gebruik te maken van bestaande volkstuinparken, sportparken en schooltuinen. Openstellingen gaan uiteraard op gepaste wijze en in goed overleg met de huidige gebruikers.' Het gaat hier om de cursieve passage. Wat wordt hier bedoeld? Het klinkt nogal dreigend. En het klinkt helemaal niet als Samen Stadmaken! Verderop, op p. 200 onder 'Aan groen werken we samen staat dan wel weer dat het belang van samenwerking met bewoners en organisaties bij het werken aan groen steeds belangrijker wordt en dat dat de komende jaren wordt uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's. Het is nogal dubbel, en boezemt niet direct vertrouwen in.

Volkstuinen

Na alle hoopgevende teksten over het belang van groen en van Samen Stadmaken komt het stukje over de Volkstuinen zelf (p.202). Dat is nog nooit zo summier geweest. In de Structuurvisie Amsterdam 2040 stond ook al de meerwaarde voor de stad d.m.v. vergroting van de publieksfunctie en de toegankelijkheid genoemd, waaraan sindsdien ook gewerkt is. Ook stonden daar nog vele overige functies en doelen in, waaronder het 'vervullen van een voorbeeldfunctie op het gebied van natuur- en milieuvriendelijke inrichting en beheer'. Bij uitstek het terrein waarop de volkstuinparken wel degelijk hele grote stappen hebben gezet. Veel parken hebben inmiddels het nationale – en sommige zelfs het Europese – keurmerk Natuurlijk Tuinieren behaald. In deze Omgevingsvisie, 10 jaar later, is van dit alles niets anders meer over dan 'we zoeken naar mogelijkheden om meer Amsterdammers van de parken te laten genieten'.

Ook staat hier dat alle tuinparken *in principe* voor de stad blijven behouden. Hoezo in principe? Dit is een hele rare formulering gezien het feit dat in de Omgevingsvisie heel duidelijk staat aangegeven dat de volkstuinparken integraal onderdeel uitmaken van de bestaande hoofdgroenstructuur. De zinsnede *in principe* doet sterk denken aan de zinsnede *bij het stimuleren van privaat groen zoeken we de grenzen van de juridische mogelijkheden.* Het lijkt er op dat de gemeente niet meer zoveel opheeft met de volkstuinparken, waar dit eerder altijd wél zo was. Alsof het inmiddels alleen nog maar belemmerende obstakels zijn, die andere ontwikkelingen alleen maar frustreren. Alle unieke voordelen worden niet meer gezien.

Wij roepen de gemeente dan ook op zich in deze omgevingsvisie, evenals in alle structuurvisies die hieraan vooraf zijn gegaan, zonder voorbehoud uit te spreken voor het voortbestaan van de bestaande volkstuinparken. Amsterdam is met recht trots op de volkstuinparken die al meer dan honderd jaar in de stad bestaan en in de loop van de geschiedenis hun nut en belang hebben bewezen. Ook het in de toekomst voortbestaan van de (gemoderniseerde) volkstuinparken is van enorm belang voor de leefbaarheid van de bewoners en voor de natuur in de stad. Om hun functie voor mens en natuur goed te kunnen vervullen, moeten de volkstuinparken langdurig (in principe voor altijd) verzekerd zijn van hun voortbestaan. De gemeente kan dat borgen door de bestemming 'volkstuinen' van de bestaande volkstuinparken een meerpermanent karakter te geven én door te garanderen dat binnen de vernieuwde 'dynamische' Hoofdgroenstructuur de totale oppervlakte aan volkstuinen in de stad niet mag afnemen.

Heel teleurstellend – en in het licht van het voorgaande ook onbegrijpelijk! - is ook dat er in deze Omgevingsvisie voor het eerst géén sprake meer van het stichten van nieuwe volkstuinparken! Dit staat niet alleen in schril contrast met al het voorgaande beleid, waaronder de Structuurvisie Amsterdam 2040, de meest recente voorganger van deze Omgevingsvisie, maar óók met het staande beleid, namelijk met de Nota Volkstuinenbeleid uit 2005. In deze stukken werden volkstuinparken altijd nog beschouwd als een onvervreemdbaar en vast gegeven in de structuur van de stad. In het vigerende beleid staat duidelijk aangegeven dat bij uitbreiding van de stad met nieuwe woongebieden altijd rekening moet worden gehouden met de inpassing van nieuwe volkstuincomplexen. Dat is nu totaal anders: in deze Omgevingsvisie staat dat er geen ruimte meer is voor nieuwe volkstuinparken, maar slechts nog voor nieuwe stadsparken. Aan een lange en mooie traditie, én aan een enorme behoefte van Amsterdammers, lijkt dit college een eind te willen maken.

Ook staat in het ultra korte stukje over volkstuinen een passage die in ieder geval van tafel moet: de opmerking dat de Uitvoeringsstrategie Volkstuinenbeleid in 2020 is vastgesteld. Dat klopt niet: de Uitvoeringsstrategie Volkstuinenbeleid is in 2020 uit de besluitvorming teruggetrokken en is in 2021 onderwerp van bespreking met de tuinparken. Deze passage moet dus worden geschrapt. In het verlengde hiervan moet De Uitvoeringsstrategie Volkstuinenbeleid in hoofdstuk 18 'Genoemde beleidsdocumenten, etc.' weggehaald worden bij de opsomming van vigerende documenten onder het kopje 'Leefbare Stad' (p. 218) en worden vervangen door Nota Volkstuinenbeleid 2005. Dat is het enige vigerende beleid dat er op dit moment bestaat over volkstuinen. De Uitvoeringsstrategie Volkstuinenbeleid is bedoeld als de nog uit te werken, praktische uitwerking daarvan. Wat ons betreft kan de titel Uitvoeringsstrategie Volkstuinenbeleid wel worden opgenomen onder de opsomming van belangrijkste uitwerkingsopgaven (p. 219).

Tot slot

Het zal duidelijk zijn dat wij zeer grote zorgen hebben over de verandering van denken over volkstuinparken die uit deze Omgevingsvisie blijkt. Waar wij bij lezing van de Omgevingsvisie eerst heel enthousiast waren over de nadruk op groen en op eigenaarschap van bewoners(collectieven), waarin wij ons volledig herkenden, merkten wij, aangekomen bij de paragraaf over volkstuinen, dat dat blijkbaar over iedereen ging, maar niet over ons. Tot nog toe hebben de politieke gezagsdragers van Amsterdam nooit getornd aan het bestaansrecht van volkstuinparken. Sterker nog: vele colleges lang heeft men er altijd blijk van gegeven de volkstuinparken een zeer waardevol element van de stad te vinden. De volkstuinparken zelf hebben ook altijd meebewogen op de behoefte die er bestond bij de bewoners van de stad; hun aard is vanaf hun ontstaan meermaals veranderd, evenals de samenstelling van hun tuindersbevolking. En altijd was er een grote belangstelling voor van grote groepen Amsterdammers. Nu zelfs meer dan ooit, zoals uit de cijfers uit onze inleiding mag blijken. Nooit eerder waren de volkstuinparken ook zó belangrijk voor grote groepen Amsterdammers die het heerlijk vinden dat er nog plekken in de stad zijn waar je rust kunt vinden in een prachtige, biodiverse natuuumgeving. Als tegenhanger van de steeds meer verpretparkiseerde stadsparken.

Dat niet alleen: tot voor kort zagen de Amsterdamse beleidsmakers en politici ook heel duidelijk de voordelen van het hebben van zo'n groot areaal aan volkstuinparken: honderden hectare prachtig groen voor de stad, waar iedereen gebruik van kan maken, groene boosters voor gezonde lucht, waterberging, rijke flora en fauna, terwijl het nauwelijks wat kost aan beheer en onderhoud. Sterker nog: al dat prachtige groen wordt niet alleen door duizenden vrijwilligers gratis aangelegd en onderhouden, het levert ook nog eens geld op in de vorm van 50 cent huur per vierkante meter per jaar! Vanuit het oogpunt van de gemeente eigenlijk een geraffineerde manier van kostenbeheersing; daar kan geen stadspark tegenop. En je maakt er tuinders en bezoekers ook nog blij mee; het wederkerigheidsprincipe ten top! Helaas wordt dit door de huidige beleidsmakers en politici niet gezien.

En we willen niet cynisch worden, maar het zal nu wel duidelijk zijn dat we het college oproepen om al die prachtige zaken die er in de Omgevingsvisie staan over 'groen, groener, groenst' en over 'eigenaarschap en

samen stadmaken' óók serieus te nemen als het over volkstuinparken gaat! Om te willen zien wat wij in deze zienswijze aangeven: het gaat ook over ons!

En, niet onbelangrijk: practice what you preach. Op p. 235 staat hoe Amsterdam de samenwerking met burgers en hun 'collectieven' voor zich ziet. Dat doe je optimaal in de vorm van organisch ontwikkelen: koesteren wat waardevol is, kleinere ingrepen die als kantelpunt werken, de alledaagse praktijk van beheer en onderhoud, sociale veiligheid, toegankelijkheid, het organiseren en uitlokken van ontmoeting, het met liefdevolle en verfijnde blik kijken naar wat er al is en groeit en hoe bewoners (tuinders?) betekenis aan hun eigen leven en leefomgeving geven. Het komt uit de Visie op de Binnenstad van Amsterdam 2040. Ze noemen het 'tuinieren'. Ze hebben het begrepen.

Wij hopen dat dit een wake-up call is voor het huidige college: tuinders hebben niet de sterkste lobby en zijn niet de hardste schreeuwers, maar tienduizenden Amsterdammers vinden op de volkstuinen soelaas voor de hectiek van de stad en voor hun krappe behuizing, als tuinder en als bezoeker. Koester deze parels waarin Amsterdam zo uniek is!

Conclusie

In het licht van het bovenstaande willen wij graag de volgende punten veranderd zien:

1. De volkstuinparken weer een volwaardige en gewaardeerde plaats geven in de visie. Als plekken waar de zo begeerde vergroening van de stad bij uitstek tot zijn recht komt. Zoek hierbij de dialoog, in plaats van de *grenzen van de juridische mogelijkheden*. Graag horen wij hoe wij deze cursief weergegeven zin moeten interpreteren.
2. Het inpassen van nieuwe volkstuinparken in nieuwe gebiedsontwikkelingen opnemen, evenals dat in alle voorgaande visies en beleidsstukken ook het geval was.
3. De Uitvoeringsstrategie Volkstuinenbeleid uit te tekst verwijderen als stuk dat al in 2020 is vastgesteld (zie de in bovenstaande tekst onder 'Volkstuinen' genoemde plaatsen waar dit het geval is).
4. Vervang in de tekst overal het woord *openbaarheid* door *toegankelijkheid* waar het niet openbare parken betreft (begraafplaatsen, sportparken, volkstuinparken enz.). Dit om semantische verwarring te voorkomen: toegankelijkheid is altijd het gebruikte woord geweest en een uitwerking daarvan is nog niet tot stand gekomen.
5. Vervang de zin *Alle bestaande volkstuinen worden in principe voor de stad behouden* (p. 202) door *Alle bestaande volkstuinen zijn en blijven onderdeel van de hoofdgroenstructuur en krijgen binnen de hoofdgroenstructuur een eigen, beschermde status vanwege de kwaliteit van de biodiversiteit*.
6. Geef aan dat co-creatie betekent dat gemeente en private partijen gezamenlijk kaders ontwerpen en daarbij de ruimte laat aan maatschappelijke organisaties/private partijen om die kaders uit te werken (geen eenheidsworst, maar laat duizend bloemen bloeien).
7. Geef aan op welke wijze de gemeente rekening houdt met de Nota Ruimte, waarin op basis van een SP-motie uit 2005 een PKB-tekst is toegevoegd waarin wordt gesteld dat volkstuinen en complexen bij stedelijke herstructurering zoveel mogelijk moeten worden ontzien, en de aanleg van nieuwe dient te worden gestimuleerd.
8. Neem de volgende teksten uit de Nota Volkstuinenbeleid 2005 (immers nog steeds van kracht) op in de Omgevingsvisie:
 - *Het waarborgen van een voldoende aanbod van volkstuinen, onder andere door het bieden van een duidelijker planologisch afwegingskader. De maatschappelijke functie van volkstuinparken rechtvaardigt dat aan volkstuinparken in ruimtelijke afwegingen meer gewicht wordt toegekend, c.q. dat extra randvoorwaarden aan ruimtelijke afwegingen worden gesteld. De Centrale Stad zal door vraag en aanbod van volkstuinen te gaan meten, inhoud geven aan de status 'maatschappelijke functie' (zie 1.12). Hiermee wordt mogelijk gemaakt dat het tuinenaanbod kwantitatief en kwalitatief op peil blijft in relatie tot de vraag.*
 - *Modernisering van volkstuinparken. In het licht van de toenemende vraag om ruimte moeten volkstuinparken een (nog) grotere betekenis voor de stad krijgen. De modernisering van volkstuinen wordt deels gedragen door de volkstuinorganisaties zelf, maar komt niet structureel van de grond zonder ondersteuning en impulsen vanuit De Centrale Stad en de stadsdelen.*

Het bestuur van de Bond van Volkstuinders

Eric van der Putten

Katherine Diaz

Voorzitter

secretaris